

Filozófiai antropológia I.

Latin név: *Anthropologia filosofica*

Angol név: *Philosophical Anthropology*

A tantárgy célja:

Ebben a félévben a filozófiai emberképet próbáljuk megérteni. Mivel az ember körüli kérdés a filozófiai gondolkodás kezdeteitől jelen, mégis csak a kora középkorban kerül a filozófiai gondolkodás középpontjába, érdekes utazást kínál az emberre vonatkozó kérdés filozófiatörténeti bevezetése. A történeti rész után egy szisztematikus áttekintést adunk az emberről a lelkiismeret meghatározásával, az antropológiai istenérvek lehetséges körüljárásával, a perszonalista gondolkodásmód bemutatásával, valamint az akaratszabadság, illetve a megismerés és az akarat kapcsolatának feltárásával.

Mi az ember? Kitüntetett létező? Eszes lény? Isten képmása? Az emberre vonatkozó kérdés kulcsfontosságú nemcsak önmeghatározásunk és a világról alkotott képünk miatt, de Isten megismerése és az etikai kérdések megválaszolása is ettől a kérdéstől függ.

Kötelező irodalom: ROKAY Zoltán, *Filozófiai antropológia*, Szent István Társulat, Budapest 2010.

Ajánlott irodalom:

- NYÍRI Tamás, *Antropológiai vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest 1972.
- NYÍRI Tamás, *Az ember a világban*, Szent István Társulat, Budapest 1981.
- CORETH, Emerich, *Was ist der Mensch? Grundzüge einer philosophischen Anthropologie*, Innsbruck, Wien, München: Tyrolia 1973.
- MONDIN, Battista, *Antropologia filosofica*, Manuale de filosofia sistematica 5, ESD, Bologna 2006.
- MONDIN, Battista, *Storia dell'Antropologia Filosofica I-II.*, ESD, Bologna 2002.
- BASTI, Gianfranco, *Filosofia dell'uomo*, ESD, Bologna 2008.

- DE TAVERNIER, Johan, *The Historical Roots of Personalism: From Renouvier's Le Personnalisme, Mounier's Manifeste au service du personnalisme and Maritain Humanisme intégral to Janssens's Personne et société*, in *Ethical Perspectives* 16/3 (2009) 361-392.

<http://www.ethical-perspectives.be/viewpic.php?TABLE=EP&ID=1208>

- RAHNER, Karl, *Teológia és antropológia*, in *Mérleg* 1 (1972) 38-49.
- FILIPPONE-THAUERO, Vincenzo, *Max Scheler. Fenomenologia della persona*, Edizioni Studium, Roma 2018.
- D'ACUNTO, Giuseppe – Meccariello, Aldo, (eds.) *Mounier. Persona e comunità. Filosofia cristiana oggi* 3., Chirico, Napoli 2018.
- SCHELER, Max, *Schriften zur Anthropologie*, Reclam, Stuttgart 1994.
- SCHELER, Max, *Az ember helye a kozmoszban*, Osiris – Gond, Budapest 1995.
- JASPERS, Karl, *A filozófiai hit*, Attraktor Kiadó, Budapest 2004.
- HEIDEGGER, Martin, *Levél a „humanizmusról”*, in Uő., *„Költőien lakozik az ember” – válogatott írások*, T-Twins Kiadó/ Pompeji, Budapest-Szeged, 1994, 117-170.

Számonkérés: szóbeli vizsga

Filozófiai antropológia II. (Etika)

Latin név: *Ethica, Philosophia moralis*

Angol név: *Philosophical Ethics*

A tantárgy célja:

A filozófiai antropológia során kimunkált emberkép felhasználásával ebben a félévben a helyes cselekvés mibenlétét szeretnénk kutatni. Nem elégszünk meg azzal, hogy az etika történetét áttekintsük, hanem szeretnénk egy szisztematikus áttekintést is adni az erkölcsi érvelés lehetőségéről, egy folyamatos alkalmazott etikai reflexióval együtt. A kinyilatkoztatásból szerzett ismereteinkről lemondva a pusztá ész fényénél keressük a helyes erkölcsi cselekvés szabályait, és addig kívánunk elmenni, ameddig az értelem határai engedik.

A félév során az etika történetének áttekintése után a lehetséges etikai érvelésmódokkal foglalkozunk, majd alapfogalmakkal ismerkedünk és az etikatanítás lehetőségét is megvizsgáljuk.

Kötelező irodalom: ROKAY Zoltán, *Etika. Tudományelmélet*, Jel Kiadó, Budapest 2009.

Ajánlott irodalom:

- KECSKÉS Pál, *Az erkölcsi élet alapjai*, Szent István Társulat, Budapest 1967.
https://www.unitas.hu/sites/default/files/kecskes_pal_az_erkolcsi_let_alapjai.pdf
- NYÍRI Tamás, *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest 1994.
- TURGONYI Zoltán, *Etika*, Kairosz Kiadó, Budapest 2003.
- MACÍNTYRE, Alasdair, *Az erény nyomában*, Osiris Kiadó, Budapest 1999.
- MACÍNTYRE, Alasdair, *Az etika rövid története*, Typotex Kiadó, Budapest 2012.
- BRANDENSTEIN Béla, *Etika*, Szent István-Társulat, Budapest 1938.
- ANZENBACHER, Arno, *Einführung in die Ethik*, Patmos Verlag, Düsseldorf 1992.
- KNAUER, Peter, *Handlungsnetze. Über das Grundprinzip der Ethik*, Frankfurt am Main 2002.

<http://peter-knauer.de/knauer-ethik.pdf>

- KNAUER, Peter, *Das Prinzip der Doppelwirkung als das Grundprinzip der Ethik*, in *Theologie und Glaube* 93 (2003) 281-287.

<http://peter-knauer.de/doppelwirkung.pdf>

- MONDIN, Battista, *Etica e politica*, ESD, Bologna 2014.
- SCHOCKENHOFF, Eberhard, *Ethik des Lebens. Ein theologischer Grundriss*, Matthias Grünewald Verlag, Mainz 1993.
- SCHOCKENHOFF, Eberhard, *Naturrecht und Menschenwürde. Universale Ethik in einer geschichtlichen Welt*, Matthias Grünewald Verlag, Mainz 1996.
- RHONHEIMER, Martin, *The Perspective of Morality: Philosophical Foundations of Thomistic Virtue Ethics*, Catholic University of America Press, Washington DC 2011.
- ROKAY Zoltán, *A határtalan és a meghatározott szerepe az etikai érvelésben*, in *Teológia* 1-2 (2004) 77-84.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/PazmanyHTK_Teologia_2004/?pg=78&layout=s

Számonkérés: szóbeli vizsga

Filozófiatörténet I-II.

Latin név: *Historia philosophiae* I-II.

Angol név: *History of Philosophy* I-II.

A tantárgy célja:

A Filozófiatörténettel két félévben foglalkozunk. Míg az első félévben az ókori és a középkori filozófiai gondolkodást tekintjük át, addig a második félévet az újkori és jelenkori filozófiának szenteljük. A Teológiai Karon oktatott filozófiatörténet nem csupán áttekintése az emberi gondolkodás nagy állomásainak időrendi sorrendben. Ennél többre vállalkozunk. Célunk, hogy a nagy gondolkodókat úgy rendszerezzük, hogy gondolataikat és szókincsüket a teológia szolgálatába állíthassuk majd. A filozófia így válik a teológia szolgálóleányává. Ez a szerep azonban nem szolgai szerep, hanem a legnagyobb méltóság. Gondoljunk csak Mária mondatára: „Íme az Úr szolgálóleánya...”. Az igaz filozófiát kell megtalálnunk, amely a teológiához vezet bennünket.

A félév során eredeti források alapján áttekintjük a nagy gondolati rendszereket, különös tekintettel azokra a filozófiákra, amelyek keresztény hatást tükröznek.

Kötelező irodalom: ROKAY Zoltán, *Filozófiatörténet* I-III., Szent István Társulat, Budapest 2002, 2010, 2018.

Ajánlott irodalom:

- NYÍRI Tamás, *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest 1991.
- TURAY Alfréd, *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest 1994.
- KECSKÉS Pál, *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest 1981.
- GILSON, Étienne, *A középkori filozófia története*, Kairosz Kiadó, Budapest 2015.
- DIOGENÉSZ LAERTIOSZ, *A filozófiában jeleskedők élete és nézetei* I-II., Jel Kiadó, Budapest 2005-2007.
- ANZENBACHER, Arno, *Bevezetés a filozófiába*, Herder Kiadó, Budapest 1994.

- COPLESTON, Frederick SJ, *A History of Philosophy* I-IX., Image Books, New York-London-Toronto-Sydney-Auckland, 1993-1994.
- HIRSCHBERGER, Johannes, *Geschichte der Philosophie* I-II., Herder, Freiburg-Basel-Wien 1991.
- KENNY, Anthony, *A New History of Western Philosophy*, Clarendon Press – Oxford University Press, Oxford 2010.
- TOTOK, Wilhelm, *Handbuch der Geschichte der Philosophie* I-V., Klostermann, Frankfurt am Main 1977.
- UEBERWEG, Friedrich, *Grundriss der Geschichte der Philosophie* I-III., E.S.Mittler & Sohn, Berlin 1863-1866.
- *Friedrich Ueberwegs Grundriß der Geschichte der Philosophie*, 13. Auflage, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1983-tól

Számonkérés: szóbeli vizsga